

Univers Pedagogic

5 (888),
1 februarie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

ELABORAREA ȘI ACHIZIȚIONAREA MANUALELOR ȘCOLARE SE AFLĂ ÎN PROCES DE ÎMBUNĂTĂȚIRE

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) propune dublarea plății pentru autorii de manuale noi, dar și remunerare asigurată pentru autorii celor mai bune manuale școlare. În acest sens, MEC a inițiat elaborarea unui proiect de modificare a Hotărârii Guvernului cu privire la asigurarea cu manuale școlare a elevilor. Noile modificări au scopul de a încuraja implicarea celor mai calificate și experimentate cadre didactice din țară în procesul de elaborare a manualelor.

Proiectul completează lista de inițiative existente care vin să îmbunătățească procesul de elaborare și achiziționare a manualelor școlare. Printre acestea se numără:

- aprobarea de către Parlament a modificărilor la Legea privind achizițiile publice, care prevede că în procesul de selectare a manualelor calitatea conținutului va avea o pondere până la 70%, în comparație cu ponderea de 40% aplicată până în prezent;
- modificarea Regulamentului cu privire la selectarea și

achiziția manualelor școlare, prin extinderea termenelor de pregătire a ofertelor de manuale de la 6 la 9 luni, a termenelor de evaluare a proiectelor de manuale de la 2-3 săptămâni la 3-4 săptămâni și a termenelor de pregătire a manualelor pentru obținerea avizului „Bun de tipar” de la 3 la 4 săptămâni. Aceste modificări vor oferi autorilor și colectivelor editoriale timp suficient pentru pregătirea conținuturilor, iar evaluatorilor – posibilitatea de a le analiza minuțios, pentru a exclude toate curențele și a avea în rezultat manuale de o calitate mai înaltă.

MEC menționează că, începând cu 2022, achiziția de manuale se realizează în conformitate cu un nou Regulament cu privire la selectarea și achiziția manualelor școlare. Documentul a fost elaborat de un grup de lucru, în componența cărui au fost incluși reprezentanți ai MEC, Ministerului Sănătății, Agenției Naționale pentru Sănătate Publi-

că, Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Institutului de Politici Publice și ai editorilor. La elaborarea Regulamentului, au fost examinate constatările Raportului Centrului Național Anticorupție cu privire la analiza riscurilor de corupție, ce este aferent procedurii de evaluare, selectare și achiziționare a manualelor școlare, fiind realizat în februarie 2020. În plus, au fost supuse analizei mai multe recomandări și constatări ale Curții de Conturi, Agenției Achiziții Publice și Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor. Așadar, documentul conține prevederi care răspund riscurilor și recomandărilor entităților menționate. De asemenea, documentul a fost expertizat și avizat pozitiv de Ministerul Finanțelor, Agenția Achiziții Publice, Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție.

Astfel, cadrul normativ privind asigurarea cu manuale școlare și suporturi didactice necesare în învățământul general a fost îmbunătățit, fiind implementate noi criterii de evaluare și detalieri care să asigure obiectivitatea maximă din partea evaluatorilor.

Evaluatorii proiectelor de manuale sunt selectați în baza unui concurs deschis, pe principii de profesionalism, transparență, nediscriminare și echidistanță.

Reiterăm că elaborarea manualelor de calitate reprezintă o prioritate pentru MEC. În scurt timp va fi anunțată o nouă licitație pentru achiziționarea a 34 de titluri de manuale școlare, în conformitate cu cadrul normativ actualizat.

Dotarea modernă, formarea continuă, promovarea învățământului dual – pilonii de dezvoltare ai ÎPT pentru 2024

Reprezentanții Ministerului Educației și Cercetării (MEC) au discutat prioritățile-cheie, care vizează învățământul profesional tehnic (ÎPT) în anul 2024, în cadrul unei întâlniri cu partenerii de dezvoltare. Printre obiectivele principale se numără dotarea laboratoarelor și atelierelor cu echipament modern, formarea continuă a cadrelor didactice, creșterea calității studiilor prin standardizare și îmbunătățirea condițiilor de trai ale studenților în cămine.

Secretarul de stat Galina Rusu a evidențiat importanța parteneriatului cu diverse organizații, menționând că în anul precedent s-au înregistrat progrese semnificative în domeniul ÎPT, iar susținerea consistentă din partea partenerilor de dezvoltare a fost esențială pentru aceste realizări. „Inițiativa noastră pentru 2024 vizează promovarea în con-

tinuare a învățământului dual, cu accent pe implicarea mai multor companii în implementarea acestei forme de educație și pregătirea specialiștilor în diverse domenii. Avem în plan să îmbunătățim curricula, să dezvoltăm materiale didactice noi, inclusiv digitale, și să aprobăm standarde de calitate actualizate”, a declarat Galina Rusu.

Ședința a abordat și problema angajabilității absolvenților ÎPT pe piața muncii, precum și necesitatea de a facilita ghidarea și orientarea în carieră a acestora. În prezent, sistemul de formare profesională din România beneficiază de sprijinul mai multor parteneri externi, inclusiv Uniunea Europeană, Ministerul Federal pentru Cooperare și Dezvoltare din Germania, Agenția Internațională Germană de Cooperare (GIZ), Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și alții.

Planurile ambițioase ale MEC indică o direcție clară către modernizarea și consolidarea învățământului profesional tehnic, susținută de parteneriate puternice cu organizații internaționale.

Peste 2200 de opinii pentru cele 42 de modele de proiectare didactică

Cadrele didactice susțin demersul Ministerului Educației și Cercetării pentru debirocratizarea învățământului

Peste 2200 de cadre didactice din întreaga țară au luat parte la consultarea publică inițiată de Ministerul Educației și Cercetării, exprimându-și opinia cu privire la cele 42 de modele de proiectare didactică de lungă durată propuse pentru învățământul primar și secundar general. Această acțiune face parte din primul pachet de măsuri de debirocratizare în sistemul educațional.

Dintre cei 2200 de participanți, 554 au adus propuneri pentru treapta primară, 1332 - pentru treapta gimnazială, iar 333 - pentru

treapta liceală. Cadrele didactice au salutat cu entuziasm inițiativa Ministerului și au evidențiat că asemenea consultări sunt esențiale pentru îmbunătățirea procesului educațional.

Ministerul Educației și Cercetării a transmis că toate comen-

tariile și sugestiile primite vor fi atent analizate, iar variantele de proiectare vor fi îmbunătățite în consecință. Variantele revizuite vor fi publicate pe site-ul ministerului după data de 20 februarie.

Odată cu implementarea acestor modele de proiectare de lungă durată, începând cu anul de studiu 2024-2025, profesorii vor avea ocazia să utilizeze sau să ajusteze, după caz, aceste instrumente, în vederea creșterii eficienței procesului educațional.

Ministerul a transmis mulțumiri sincere tuturor cadrelor didactice implicate în această consultare publică, subliniind importanța contribuției lor la dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului educațional.

Livada Moldovei: Finanțare din partea UE pentru instituții autohtone de învățământ

Proiectul „Livada Moldovei” prevede finanțarea din partea Uniunii Europene a Instituțiilor de învățământ și de cercetare cu profil agricol din R. Moldova. Astfel, Banca Europeană de Investiții (BEI) oferă 6 milioane de euro pentru proiecte de îmbunătățire a infrastructurii, laboratoarelor, educației și instruirii.

Este de menționat că beneficiarul va contribui cu jumătate din suma totală de investiții. Mai multe informații referitoare la subiect se află pe site-ul Proiectului Livada Moldovei (www.livada-moldovei.md), precum și pe site-ul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (www.maia.gov.md).

Perioada de depunere a dosarelor de instituțiile interesate este 1 februarie - 1 martie 2024. De asemenea, este necesar ca documentele să fie însoțite de o scrisoare de solicitare, de un concept investițional care să includă informații despre instituție, incluzând o descriere a cursurilor și specialităților, numărul de studenți, obiectivele urmărite, grupul țintă, probleme și propuneri de soluționare, rezultatele scontate, impactul așteptat, modele din alte țări, situația actuală, contribuția proprie și detalii despre liniile de investiții solicitate.

Cor. UPP

O ÎNTREBARE PENTRU O INSTITUȚIE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

În numărul curent, vom continua să explorăm angajamentul și diversitatea activităților extracurriculare în rândul elevilor din țara noastră, cu un accent special pe perspectivele elevilor de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Miguel de Cervantes”. În urma sondajului de opinie desfășurat în rândul elevilor, am descoperit că aceștia nu doar urmează curriculumul școlar obișnuit, ci se implică activ într-o multitudine de activități care le stimulează creativitatea și pasiunile. Aflați cum aceste inițiative creează un impact pozitiv asupra evoluției lor școlare și personale, contribuind la formarea unor indivizi creativi și pasionați din răspunsurile oferite la întrebarea:

„Ce tipuri de activități extracurriculare credeți că ar trebui introduse în școală pentru a stimula creativitatea și pasiunile voastre?”

Marinela RUSU,
elevă în clasa a XII-a:

Personal, consider că încadrarea în activitățile extracurriculare a cursului de turism reprezintă o oportunitate extraordinară pentru copii de a se inițializa în bazele comunicării cu un grup voluminos de persoane și de a stimula încrederea în sine, precum și capacitatea de expunere orală a reperelor teoretice istorico-geografice, studiate anterior. Am avut ocazia de a participa la o simulare de tipul respectiv în cadrul unei lecții de geografie și am rămas plăcut impresionată de utilitatea orelor în cadrul vieții cotidiene. Menționez faptul că expunerea în siguranță în cadrul resurselor turistice a unui grup turistic necesită o pregătire minuțioasă atât a ghidului, cât și a excursioniștilor, pentru a conștientiza standardele legislative din legea nr.352 din 24-11-2006. Pe lângă acestea, participanții au șansa de a reacționa în simulări de situații extreme ce reprezintă securitatea personală, cât și a celor din jur, ceea ce poate fi utilizat ulterior pe tot parcursul vieții. Astfel, are loc promovarea spațiului național, sporirea repopulării în viitor a regiunilor rurale și include, desigur, specializarea elevilor în orientare spațială, lucrul cu materiale de specialitate (pentru supraviețuire).

Daniela CĂRĂRUȘ,
elevă în clasa a XII-a:

În viziunea mea, implicarea elevilor în activitățile extrașcolare reprezintă o șansă de afirmare și de descoperire a talentelor, a propriilor atuuiri, a informațiilor utile pentru binele stării noastre fizice, dar și psihice. Astfel, una din propunerile cu care vin și care ar putea genera interes pentru tineri este un Club de Design Vestimentar, Stil și Îngrijire Personală, încât fiecare dintre noi să exploreze aceste domenii și să asimileze cunoștințe despre beneficiile și schimbările pozitive care ne pot influența modul de viață. Consider că, cu ajutorul unui designer, tinerii ar putea înțelege proporțiile ce țin de a crea un echilibru între forma corpului nostru și vestimentația care să fie atât corectă pentru a ne

(Continuare în pag. 4)

PNUD: Combaterea dezinformării în vizorul tinerilor de pe ambele maluri ale Nistrului

Hackathonul „Nistru TruthBridge” s-a desfășurat în perioada 26-27 ianuarie curent, activitățile din cadrul acestuia fiind axate pe dezvoltarea instrumentelor digitale de prevenire și combatere a dezinformării și a discursului instigator la ură. La eveniment au participat 50 de tineri pasionați de IT și comunicare de pe ambele maluri ale Nistrului.

Derularea lucrărilor acestui concurs de idei, destinat programatorilor, designerilor, experților în comunicare, jurnaliștilor, specialiștilor în securitate cibernetică ș.a.m.d., a devenit posibilă grație susținerii proiectului „Construirea păcii durabile și inclusive, consolidarea încrederii și a coeziunii sociale în Moldova”, implementat de câteva entități ale Națiunilor Unite, cum ar fi Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OHCHR), UN Women. Finanțarea a fost acordată de Fondul ONU pentru Consolidarea Păcii.

CFCL continuă să investească în competențele lingvistice ale angajaților

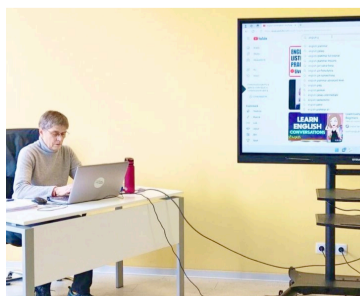
Centrul de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” a format o nouă grupă de angajați care vor studia gratuit limba engleză.

Inițiativa este parte integrantă a Programului de dezvoltare a capacităților Centrului de Formare Continuă și Leadership (CFCL), desfășurat în colaborare cu Corpul Păcii, cu sprijinul financiar al USAID, care asigură implementarea eficientă a acestui proiect.

Menționăm faptul că programul prevede ca, în perioada septembrie 2023 – iunie 2024, angajații instituției să participe gratuit la cursuri săptămânale de limba engleză, ca finalmente să depășească nivelurile A1, A2 și B1. Competențele dobândite în cadrul acestor cursuri vor fi validate prin certificate emise de un centru extern autorizat, oferind participanților recunoașterea oficială a progresului lor lingvistic.

Amintim că lecțiile sunt predată de către un voluntar de răspuns al Corpului Păcii, vorbitor nativ din SUA, fapt ce aduce o dimensiune autentică și interactivă în procesul de învățare. Fiecare participant are acces la materiale didactice gratuite ce contribuie la consolidarea abilităților de comunicare în limba engleză.

Această inițiativă reprezintă un pas important în implementarea Memorandumului de înțelegere, semnat între Centrul de Formare Continuă și Leadership al UPSC și Corpul Păcii, consolidând parteneriatul lor în cadrul Proiectului „Comunități de bune practici în educație”.

Daniela Gasparikova, reprezentantă rezidentă PNUD în Republica Moldova, a declarat că „Acest eveniment a întrunit oameni din diferite domenii ale vieții de pe cele două maluri ale râului Nistru, creându-le spațiu pentru a explora modalități în care tehnologia ne poate ajuta să înțelegem mai bine diversele fluxuri de informații, uneori contradictorii. Verificarea faptelor bazată pe dovezi este piatra de temelie a generării și raportării conținutului media obiectiv și de calitate. Sunt convinsă că soluțiile propuse de echipe vor avea potențialul de a ne ajuta pe toți să navigăm mai bine prin conținutul generat online și să contribuie la promovarea toleranței, pluralismului și coeziunii în cadrul comunităților, precum și între acestea.”

În cadrul Hackathonului „Nistru TruthBridge” tinerii au lucrat, testat și experimentat, transformând conceptele sale de soluții inovative în prototipuri funcționale. Ei au fost asistați de mentori din România, Georgia și R. Moldova, veritabili profesioniști în sfera vi-

zualizării datelor din mediul online, experți media și analiști în domeniul prevenirii și combaterii dezinformării, specialiști în IT și dezvoltare aplicații etc. În plus, participanții au beneficiat de mentorat în ceea ce ține de prezentarea ideilor de proiecte într-un mod creativ și atragerea atenției din partea audienței. De remarcat că prototipurile au fost evaluate de un juriu format din parteneri de dezvoltare și reprezentanți ai organizatorilor.

Este de menționat că cele mai inovatoare 3 prototipuri vor fi susținute financiar pentru a fi aplicate în practică. De asemenea, vor fi oferite granturi în valoare de aproximativ 5500 de dolari americani fiecare, aceștia fiind debursați în 2 tranșe: jumătate de sumă la început de proiect, iar cealaltă parte – după dezvoltarea soluției. De proiectele finale vor beneficia utilizatorii ai rețelelor sociale și de verificare (fact-checking), jurnaliști ș.a. Echipele câștigătoare vor fi ghidate și consultate de Transparency International-Moldova și PNUD.

B. Iu.

Atelier privind educația pentru mediu și sustenabilitate

Peste 200 de cadre didactice din Republica Moldova și România au participat la un atelier metodologic axat pe educația pentru mediu prin învățare situațională. Evenimentul a avut loc pe 22 ianuarie 2024 și a fost organizat de Departamentul Educație timpurie și Învățământ primar din cadrul Centrului Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

În cadrul atelierului formatoare dr. Angela Telesman, conferențiar universitar, a abordat subiectul necesității schimbărilor profunde și transformatoare pentru sprijinirea durabilității și tranziției verzi. Dna A. Telesman a subliniat importanța consolidării competențelor legate de sustenabilitate în contextul inițiativei Uniunii Europene.

Participanții au fost îndemnați să contribuie la edificarea unui viitor ecologic, prin adoptarea unor modele de consum eficiente și a unui stil de viață durabil.

Atelierul a evidențiat faptul că educația ecologică devine din ce în ce mai esențială în trecerea de la conștientizarea problemelor de mediu la acțiuni individuale și colective de protecție a mediului. S-a subliniat faptul că învățarea situațională este crucială pentru a forma o înțelegere profundă și responsabilă a elevilor cu privire la impactul comportamentului lor asupra mediului.

Participanții au aplicat recomandările metodologice pentru integrarea conținuturilor de educație pentru mediu în cadrul disciplinei Științe, într-un context de învățare situațională bazat pe construirea demersurilor situaționale, axate pe activități din viața reală, pentru a spori adaptabilitatea și promovarea conștientizării asupra importanței protejării mediului înconjurător.

TATIANA POPA – AMBASADOARE A INOVAȚIEI DIDACTICE

Așa cum vă anunțăm în unul din numeroasele noastre articole, o profesoare moldovence strălucește, la nivel global, ca o sursă inepuizabilă de inspirație și schimbare. Tatiana Popa, directoare adjunctă pentru educație și coordonatoarea Educației Globale la Școala Internațională „Heri-

itage”, a obținut locul meritat în topul celor mai influenți educatori din lume, fiind recunoscută ca un „Eduptor” (International Education Influencers of the year) în 2023. Cu un conținut original și materiale interactive pe rețelele de socializare, Tatiana nu doar promovează domeniul educației, dar împărtășește și

bune practici, oferind sfaturi esențiale privind comunicarea digitală cu elevii și comunitatea școlară. Interviul ce urmează, cu această voce remarcabilă a educației, dezvăluie povestea din spațiile influenței sale globale și modul în care aduce inovația didactică în sala de clasă.

„Tehnologiile și inteligența artificială nu vor înlocui profesorii, dar profesorii care utilizează tehnologiile, cu siguranță, îi vor înlocui pe cei care nu le utilizează”

– Care a fost factorul determinant care V-a inspirat să implementați metode interactive în procesul educațional?

– Metodele interactive de predare dezvoltă elevilor noștri competențele secolului XXI, cum ar fi comunicarea și colaborarea, dezvoltarea critică, dar și competențele TIC. Utilizarea tehnologiilor nu face altceva decât să ne ajute la dezvoltarea unei lecții captivante, adaptate la cerințele erei digitale în care trăim.

– Cum vedeți rolul rețelilor sociale în promovarea și dezvoltarea educației la nivel global?

– Rețelele sociale sunt un mod simplu de a împărtăși cu următorii ideile în mediul online, fie că este vorba de idei inovatoare de predare, fie de provocări sau tendințe. Nu trebuie de uitat că tot școala învață elevii cum să devină cetățeni digitali responsabili, îi învață despre pericolele care pot apărea în mediul online, cum ar fi online bullying, spamming, scurgerea de date confidențiale etc. De asemenea, profesorul, prin propriul exemplu, dar și prin diverse exemple, îi învață pe copii despre reputația online și cât de important este ceea ce distribuim și cum ne-ar putea afecta. Totodată, familiarizarea elevilor cu diferite fenomene, precum ar fi știrile false, este de o importanță majoră, căci educația pentru media, cercetarea, plagiatul - toate acestea sunt despre cum percepem informația, iar în secolul XXI există informație din abundență, în toate limbile.

– Ce anume vă motivează să continuați să vă implicați activ în promovarea educației, în special prin intermediul platformelor online?

– Educația stă la baza tuturor profesiilor, de aceea este important să arătăm lumii câte lucruri frumoase realizăm noi, profesorii, în fiecare zi. Internetul și toate rețelele sociale ne oferă platforma pe care să realizăm acest lucru, fie că sunt platforme de colaborare pentru profesori, cum ar fi eTwinning, fie că sunt rețele de socializare, precum Facebook, Twitter, LinkedIn etc. Totodată, tot de pe rețele poți afla și ultimele noutăți din educație la nivel global. Eu sunt fascinată de tehnologii, de aceea mereu citesc despre tot ce este nou pe tărâmul pedagogic, pentru a aplica la clasă și pentru a aduce un suflu nou predării mele.

– Care sunt cele mai mari provocări pe care le-ați întâmpinat în implementarea metodelor inovatoare în învățământ?

– Personal, nu prea am avut provocări în implementare la școala unde activez în prezent, dimpotrivă, am susținere și împărtășim cu drag celorlalți colegi când avem ceva nou, fie că e o metodă nouă, fie că e un instrument TIC. Poate doar pandemia Covid-19 a fost o provocare în educație în general, atunci când a trebuit să instruiți alți profesori, dar și părinți, cum să gestioneze lumea predării la distanță.

– Cum credeți că se pot adapta profesorii la evoluțiile tehnologice, pentru a rămâne relevanți în procesul de predare?

– Adaptarea trebuie să fie cu pași mici, dar constanți. Însăși profesia de

pedagog presupune că suntem elevi pe tot parcursul vieții, deci, provocarea pentru profesori este să învețe câte un pic, azi un instrument, mâine un proces, poimăine o nouă platformă etc. Nimeni nu așteaptă că ei le vor cunoaște pe toate peste noapte. Se învață câte puțin, se practică, ca să se rețină această nouă informație. Ce să zic, exact ca și elevii, doar că un pic mai greu!

– Ce aspecte ale disciplinei Educație Globală considerați că au un impact semnificativ asupra dezvoltării gândirii critice a elevilor?

– Eu predau Perspective Globale la Școala Internațională „Heritage”, o disciplină Cambridge, care dezvoltă șase competențe: comunicare, colaborare, evaluare, analiză, cercetare și reflecție. Este o disciplină care îi introduce pe elevi în cunoașterea problemelor globale actuale, unde ei singuri fac cercetare, ghidați de mine, și descoperă diferite aspecte ale problemelor majore ale omenirii, prin prisma perspectivei globale, naționale/locale și personale. Educația globală este un instrument al timpului! Nu avem dreptul moral să nu îi învățăm să fie cetățeni globali responsabili și activi. Copiii sunt viitorul nostru, de aceea ei trebuie să fie conștienți de toate fenomenele și problemele omenirii, pentru a analiza critic și a căuta potențiale soluții. Acest spirit civic responsabil de cetățean global se dezvoltă de mic; ei trebuie să realizeze care este impactul acțiunilor și, astfel, să își schimbe unele obiceiuri dăunătoare planetei și omenirii, dacă le au. Cu regret, noi avem unele păcate, poluând planeta, distrugând ecosisteme, consumând prea mult etc.

– Care sunt cele mai importante principii pe care le urmați în promovarea unei educații de calitate?

– Mottoul meu este: *Dacă le predai elevilor de azi așa cum le-ai predat și ieri, le furi ziua de mâine.* (John Dewey). Construirea unei relații profesor-elev, bazate pe respect, este foarte importantă și ea stă la baza învățării. Fiecare dintre noi își aduce aminte de profesorii iubiți și de ce i-am iubit. Un profesor pregătește ora pentru un grup-țintă, deci, gândindu-se la necesitățile de învățare ale elevilor, sau cum ar învăța elevii mai bine și mai ușor. Tehnologiile trebuie utilizate doar ca un mijloc de atingere a obiectivului, nu de dragul utilizării tehnologiilor. Ele vin să ne faciliteze predarea, să îi dea o altă culoare, să fie interactivă și atractivă, dar utilizarea lor trebuie să aibă un scop definit.

– Cum vedeți contribuția elevilor la procesul de învățare și cum îi implicați activ în dezvoltarea propriilor competențe?

– Eu prefer învățarea în bază de proiect și o aplic acolo unde este posibil și de câte ori este posibil. Metoda aceasta presupune prezența profesorului în rol de facilitator al învățării, iar inițiativa este luată de către elevi. Atunci când dăm elevilor mai multă autonomie în procesul de învățare, ei se simt importanți și aceasta îi responsabilizează enorm. Elevii iubesc să le fie luată în calcul părerea referitor la ce vor să creeze, ce format al unui produs final să utilizeze etc. Atunci când este posibil de a le oferi autonomie, nu trebuie să ezitam a o face.

– Care au fost momentele-cheie în cariera Dvs., care v-au condus către recunoașterea la nivel mondial?

– Consider că, la nivel mondial, mereu am fost mai mult cunoscută și apreciată. Nu am așteptat vreun recunoaștere de nicăieri, global sau național, eu pur și simplu am fost mereu implicată în diferite proiecte internaționale și mi-am construit o rețea a mea de prieteni/profesori internaționali, de cel puțin zece ani încoace.

– Aduc mulțumiri platformei eTwinning pentru dezvoltarea profesională oferită, dar și pentru oamenii minunați din educație, din toată Europa, pe care i-am cunoscut prin inter-

mediul ei. De asemenea, sunt recunoscătoare organizației Take Action Global pentru toată susținerea în implementarea proiectelor de sustenabilitate în Republica Moldova. Eu fac parte din diferite organizații de profesori, care adună oameni extraordinari de pe tot globul și de la care învăț enorm, precum ar fi T4 Education, Global School Alliance, Global Schools Program etc.

– Nu în ultimul rând, aduc mulțumiri administrației Școlii Internaționale „Heritage” pentru susținerea acordată în toate ideile mele, la implementarea de proiecte și dezvoltarea profesională.

– Cum credeți că poate contribui educația la soluționarea problemelor globale și la dezvoltarea unei perspective mai largi asupra lumii?

– Educația este soluția nr.1 pentru problemele globale actuale și suntem obligați de a-i familiariza pe elevii noștri cu existența acestora, mai ales că ei sunt parte din soluție. Elevii sunt firi creative și uneori pot găsi soluții acolo unde un adult nu le vede. Așa cum spun și elevilor mei, vă închipuiți ce ar fi dacă fiecare dintre cele 8 miliarde de oameni de pe planetă va realiza câte un pas mic pentru a face lumea mai bună? Nimeni nu așteaptă că un singur om ar putea face minuni. Minunile suntem noi, doar că nu conștientizăm asta.

– Dezvoltarea unei perspective largi asupra lumii poate fi realizată prin discuții sincere la diferite teme, cu exemple, cu surse sigure de informare, cu stabilirea cauzelor și efectelor, dar și cu stabilirea unui plan de acțiuni (comun și individual).

– Ce sfaturi aveți pentru alți profesori care își doresc să implementeze metode inovatoare în sala de clasă?

– Să nu vă fie teamă să ieșiți din zona de confort! Doar atunci când ieși, începi să crești și să te dezvolti. Păstrați curiozitatea intelectuală vie și veți fi de neoprit!

– Cum gestionați balanța între învățarea tradițională și cea inovatoare, pentru a asigura un proces de predare eficient?

– Le îmbin pe ambele, în funcție de necesitate și de obiectivele lecției mele. Utilizez tehnologiile atunci când am nevoie de ele pentru a-mi facilita un proces sau o activitate.

– Cum vedeți viitorul educației, luând în calcul avansul continuu al tehnologiei și schimbările din societate?

– Profesorul întotdeauna va fi profesor. Latura socială emoțională și afectivă nu o exclude și nu o va exclude nimeni. Tehnologiile și inteligența artificială nu vor înlocui profesorii, dar

profesorii care utilizează tehnologiile, cu siguranță, îi vor înlocui pe cei care nu le utilizează.

Educația deja a devenit mai flexibilă și, așa cum ne-a arătat și pandemia, poate avea loc în mai multe locuri simultan (acasă, la școală, în altă țară), are format fizic, online, la distanță, hibrid etc., dar tot educație va rămâne, fiind extrem de necesară societății și întregului glob.

– Care sunt obiectivele Dvs. pe termen lung în ceea ce privește dezvoltarea educației în Republica Moldova?

– Eu voi continua să fac ceea ce am făcut și ce îmi place cel mai mult - să educ mințile viitorului, iar aceasta este o onoare pentru mine și consider că profesia noastră este foarte importantă. Dacă va fi cazul să ies din sala de clasă și să mă implic mai mult, o voi face, dar va fi tot spre binele educației din țară și din lume.

– Cum încurajați elevii să devină cetățeni responsabili și implicați în rezolvarea problemelor sociale și globale?

– Îi implic în activități și le dau libertatea de a gândi și acționa, pentru a-și aduce aportul personal la îmbunătățirea stării de lucruri. Elevii mei au plantat copaci, flori, legume, au organizat flashmobiuri de oprire a poluării cu plastic, au vorbit la conferințe globale pentru acțiunea climatică, au vorbit în direct cu experți de la NASA, au scris scrisori liderilor naționali și mondiali, au creat soluții eco etc. Ei sunt viitorii lideri și viitorul nostru este în mâinile lor!

– Așa cum am demonstrat prin discuția prezentată mai sus, Tatiana Popa, datorită principiilor sale fundamentale, îndemnată de curaj și ieșirii din zona de confort, reflectă o abordare autentică față de profesia de pedagog. Abilitatea sa de a integra tehnologia într-un mod coerent și util, menținând totuși esența umană a educației, este un prilej de inspirație pentru toți cei ce doresc să aducă schimbări semnificative în învățământul contemporan. Dănsa ne amintește că educația nu este doar despre transmiterea cunoștințelor, ci și despre formarea cetățenilor responsabili, capabili să abordeze provocările globale, de aceea și-a dedicat cariera dezvoltării unei perspective largi asupra lumii în rândul elevilor săi. Prin urmare, cu o viziune clară privind viitorul educației, Tatiana Popa subliniază că profesorii, ca ghizi ai învățării, rămân indispensabili. Tehnologiile și inteligența artificială pot sprijini, dar nu vor înlocui conexiunea umană esențială în procesul de învățare.

– Încheiem acest interviu cu recunoștință și apreciere pentru doamna Tatiana Popa, o voce distinctă în universul educațional. Mulțumim pentru generozitatea de a împărtăși experiența și viziunea Dumneavoastră inovatoare. Prin contribuția Dvs. valoroasă, ne inspirați pe toți să aspirăm la excelență în educație și să ne angajăm în schimbarea pozitivă. Suntem onorați să vă avem alături în această călătorie și să aducem în lumină poveștile edificatoare din spațiile liderilor noștri educaționali. Vă mulțumim pentru dedicarea Dvs. și pentru că faceți diferența în formarea minților viitorului.

Pentru conformitate,
Oxana PaRAȘciuc

(Continuare din pag. 2)

prezenta la școală, cât și plăcută pentru fiecare din noi, reușind să ne și simțim bine în ceea ce purtăm, reprezentându-ne personalitatea. De asemenea, un alt aspect important cu care se confruntă adolescenții este Tenul și problemele pe care acesta le generează, din cauza produselor de igienă sau a nutriției incorecte. Un specialist Dermatolog și un Nutriționist ar putea îndruma tânără generație către o îngrijire corespunzătoare, o alimentație corectă și către acceptarea de sine și încurajarea către schimbare. Acest gen de Club ar fi o inițiativă care ar completa nivelul nostru de cultură generală și care aduce beneficii asupra corpului nostru, creând un mod de a îmbina utilul cu plăcutul atât la nivel teoretic, cât și practic. Comunicarea cu specialiștii care pot oferi soluții pentru problemele cu care ne confruntăm ar genera impresii pozitive și utilitatea subiectelor moderniste.

Dragoș BIVOL,
elev în clasa a XII-a:

Într-o societate în continuă schimbare, educația nu ar trebui să se limiteze doar la cunoștințele academice. Cred că pentru a stimula creativitatea și pasiunile elevilor, ar fi interesantă introducerea în școli a unor activități extracurriculare, precum Educația financiară. Aș vrea să văd introdusă această activitate, deoarece oferă elevilor nu doar cunoștințe despre bani, ci și instrumentele necesare pentru a lua decizii corecte în viața lor financiară.

Prin activități practice, precum simulări de gestionare a bugetului și investițiilor, copiii își dezvoltă abilități esențiale pentru viața de adult. De asemenea, le oferă și oportunitatea de a-și descoperi pasiuni legate de antreprenoriat sau management financiar, stimulând astfel creativitatea în domeniul economic. Prin integrarea Educației financiare, nu doar că formăm viitorii specialiști în acest domeniu, ci și responsabilitatea fiecăruia dintre noi față de gestionarea resurselor. Astfel, această activitate susține formarea unor cetățeni informați și cultivă pasiunile elevilor într-un mod relevant și aplicabil în viața lor de zi cu zi.

Alexandrina GRĂDINARU,
elevă în clasa a XII-a:

Introducerea mai multor activități extracurriculare în școală poate reprezenta o modalitate eficientă de a stimula creativitatea și de a cultiva pasiunile elevilor. În primul rând, cluburile de teatru ar oferi acestora șansa de a-și dezvolta abilitățile de comunicare, exprimare și colaborare, deoarece, prin intermediul interpretării a diferitelor piese de teatru, elevii sunt expuși la diverse aspecte ale culturii și istoriei, învățând să aprecieze diversitatea, să dezvolte o înțelegere mai profundă a lumii inconjurătoare și au posibilitatea de a-și pune imaginația în valoare, experimentând emoții intense. În al doilea rând, atelierelor de programare și informatică reprezintă o cale excelentă de a încuraja gândirea logică, analitică și inovatoare, deoarece elevii ar avea oportunitatea de a crea propriile lor aplicații și programe.

(Continuare în pag. 5)

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”: oportunități pentru candidații la studii

Una dintre cele mai nobile meserii rămâne a fi cea de pedagog, iar pe parcursul muncii această profesie devine tot mai solicitantă. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, care pregătește cadre didactice de calitate, a fost dintotdeauna considerată una dintre cele mai bune universități din țară. La cele opt facultăți muncesc de zor cadre didactice profesioniste, frumoase la chip și la suflet, pentru ca educația să fie încredințată pe mâini bune. Aici tinerii pot interacționa zi de zi cu oameni dotați care, în primul rând, cunosc arta de a fi om. Iar în afara orelor studenții au posibilitatea de a face parte din variate platforme studențești naționale și internaționale. De asemenea, tinerii au șansa să călătorească în scop academic peste hotare.

Ne-am propus pentru început să vorbim despre **Facultatea de Filologie și Istorie**, care este una dintre cele mai prestigioase structuri din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”. În componența facultății intră trei catedre: **Limba și Literatura Română, Limbă și Comunicare, Istorie și Științe Sociale**. Catedrele, în frunte cu decanul **facultății Gabriela Topor, conf. univ., dr.**, au trecut prin mai multe transformări, dar de fiecare dată și-au perpetuat misiunea nobilă de a forma cadre didactice de înaltă calitate în domeniul filologic și pedagogic, care au contribuit substanțial la dezvoltarea demersului didactic și investigațional pe plan național și internațional.

Misiunea Facultății de Filologie și Istorie este de a pregăti cadre, specialiști de înaltă calificare în domeniul Științe ale Educației, gata să răspundă cerințelor școlii contemporane, competitivi pe piața forței de muncă, apți pentru a se integra în viața socială a țării și în spațiul european.

Absolvirea unui program de studii din cadrul FFI conferă absolvenților posibilitatea angajării în variate domenii de activitate: educație (învățământ de toate gradele), mass-media (redactori, atașați de presă, referenți de specialitate), edituri și redacții, instituții culturale (funcționari culturali, organizatori de evenimente, manageri culturali, traducători etc.), în unități de arhivă publice sau private, institute de cercetare, agenții de relații publice și de publicitate (specialiști în comunicare, PR, marketing, publicitate), biblioteci, centre de informare și documentare, instituții culturale (istorici și critici de teatru, de film, de arte vizuale etc.), în muzeografie, în firmele și agențiile de turism, în complexele hoteliere, în cadrul stațiilor meteorologice etc. În prezent FFI asigură realizarea programelor de licență și de master și este cea mai bună alegere pentru tinerii entuziaști, dornici să-și perfecționeze comunicarea în limba română/rusă și în limbi străine, să-și lărgescă cunoștințele în istorie și să devină cetățeni implicați activi în societatea timpului lor.

Actualmente componența **Catedrei de Limba și Literatura Română** este emanația academică a trei entități: Catedra de limbă română și filologie clasică, Catedra de istorie

și teorie literară - ale Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din mun. Chișinău - și Catedra de limbă și literatura română a fostei Universități de Stat din Tiraspol. Fiind printre primele instituții de învățământ superior din Republica Moldova, aceste două universități fondează catedrele de specialitate odată cu înființarea lor: UST - 1930 (ord. nr.1 din I.X.1930), UPSC - 1940.

Fiind ghidați de șeful catedrei, **Adrian Ghicov, conf. univ., dr. hab.**, aici își aduc aportul în formarea tinerilor specialiști 13 profesori calificați de bază, iar pentru o diversitate mai largă sunt invitați și specialiști de la Academia de Științe.

Catedra asigură următoarele programe de studii:

Cu frecvență la zi

Limba și Literatura Română și Limba Engleză;
Limba și Literatura Română și Limba Franceză;
Limba și Literatura Română și Limba Italiană.

Cu frecvență redusă

Limba și Literatura Română.
Statistica spune că studenții care absolvc specialitățile menționate mai sus se încadrează în câmpul muncii în jur de 80 la sută, asta însemnând că ei se îndrăgostesc iremediabil de cursurile pe care le absolvc. După încheierea anului I, studenții imediat pot să depună aceste pentru o bursă academică de studii și peste hotarele țării - în România, Serbia etc. Activitatea extracurriculară este una foarte bogată: se organizează întâlniri cu scriitorii, lingviști, vizite la muzee etc.

Catedra de Limbă și Comunicare, fondată la 1 aprilie 1996, a fost prima structură instituțională din Republica Moldova care a contribuit direct la promovarea procesului de predare-învățare a limbii române pentru elevii din școlile cu predare în limbile minorităților naționale.

Șefa catedrei, **conf. univ., dr. Svetlana Dermenji**, și cele 15 cadre didactice (titulari și prin cumul) au drept misiune formarea continuă a profesorilor de limbă română din

instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale din întreaga țară, constituind, în acest sens, un veritabil pilon didactico-științific. Catedra organizează constant conferințe naționale și internaționale, mese rotunde, prezentări de carte, sărbători omagiale, întâlniri cu scriitorii etc. Profesorii catedrei, conferențieri universitari, realizează schimburi de experiență cu alte universități din țară și de peste hotare, un exemplu remarcabil fiind colaborarea cu Universitatea Dunărea de Jos din Galați, România etc.

Mai nou, începând cu anul de studii 2014-2015, membrii **Catedrei de Limbă și Comunicare** s-au implicat în predarea limbilor română și rusă studenților străini, vorbitori de limbă turcă și arabă. Catedra promovează și valorifică educația lingvistică și cea literară în contextul provocărilor actuale, pentru că sunt tot mai mulți refugiați din Ucraina, dornici să studieze limba țării care i-a găzduit.

Programele pe care le lansează catedra sunt:

Ciclu I - Licență

Limba și literatura română și limba engleză pentru alolingvi;

Limba și literatura rusă și limba engleză;

Limba și literatura rusă cu frecvență redusă.

Ciclu II - Masterat:

Didactica limbii române ca limbă nonmaternă / străină;

Didactica limbii ruse ca limbă nonmaternă / străină;

Educație lingvistică și comunicare interculturală (program în limba rusă);

Educație lingvistică și comunicare interculturală în limba română.

Programul de recalificare profesională limba și literatura română și de formare continuă.

Fiecare candidat la studii se poate regăsi în conținuturile planului de învățământ. Un vorbitor nativ va

avea de dezvăluit multe detalii despre limba maternă, în schimb un vorbitor alolingv va îndrăgi limba română treptat, iar împreună vor descoperi o multitudine de metode de a o preda calitativ.

Pe lângă orele de limbă română, engleză și rusă sunt discipline care îi ajută pe studenți să-și creeze o cultură generală, dezvoltându-i multilateral. Catedra organizează o mulțime de conferințe studențești, științifice, seminare tematice, ateliere și chiar excursii. Au loc, de asemenea, activități sufletiste, diverse festivități, concursuri universitare.

Despre **Catedra de Istorie și Științe Sociale** am discutat cu șefa acestei structuri, **conf. univ., dr. Larisa Noroc**. Dumneaei, alături de cele 22 de cadre didactice (19 de bază și 3 cumularzi), contribuie prin diversitatea metodelor și procedeele didactice inovative la formarea unei personalități flexibile, capabile să accepte fără dificultate schimbările calitative și cantitative cerute de imperatiile timpului.

Catedra asigură următoarele programe de studii:

Ciclu I cu frecvență la zi

Istorie și Geografie;
Istorie și Limba Engleză.

Avantajul este că studenții, pe parcursul a 4 ani (240 de credite), învață 2 specialități și pot deveni atât profesori de istorie, cât și profesori de limbă engleză.

Cu frecvență redusă

Istoria (un program cu 180 de credite pe parcursul a 4 ani).

Ciclu II - Masterat

Didactica educației civice (educație pentru societate);

Didactica Disciplinelor Istorice.

O bună parte dintre cei care absolvc aceste specialități se angajează în domeniul educației în școli, alții - în cadrul muzeelor. Sunt și absolvenți care merg în domeniul cercetării, iar unii - în diferite organizații nonguvernamentale.

Studenții se pot angaja în câmpul muncii începând cu anul III, imediat ce se încadrează la practică, astfel reușind să învețe și să lucreze. O altă experiență interesantă, pe care o fac studenții de la istorie, este cea arhivistică (lucrul cu sursele), care este una complementară la activitatea lor de cercetare.

Reamintim că bursele studenților de la pedagogie au fost dublate. Mărima bursei pentru studenții de la specialitățile din domeniul educației a fost majorată la 3280 lei pentru categoria I, până la 2800 lei pentru categoria II și 2570 de lei pentru categoria III. Tinerilor specialiști care vin să activeze în instituțiile educaționale după universități li se alocă o indemnizație majorată de 200 de mii de lei, eșalonat împărțite de la 3 la 5 ani.

Dragi candidați la studii, dacă sunteți pasionați de limba română, de limbile engleză, franceză, italiană, rusă, de literatură, de istorie și educație, atunci locul vostru este aici:

<https://upsc.md/organizare/facultatea-filologie-istorie/>

<https://upsc.md/admitere/admitere-2023/oferta-ciclu-1-licenta/>

Silvia ȚURCAN

Rolul Inteligenței Artificiale în educație – provocări și oportunități

Evoluția Inteligenței Artificiale (AI) este un domeniu vast și în continuă schimbare, reflectând progresele constante în cercetare, tehnologie și aplicarea practică. Începuturile AI pot fi urmărite în anii 1950-1960, când cercetătorii Alan Turing și John McCarthy au început să exploreze conceptele de inteligență artificială și au pus bazele teoretice ale domeniului.

Emilia USATÎ,
grad didactic superior,
discipline socioumane,
Colegiul „M. Eminescu”
din Soroca

În perioada 1960-1970, au fost dezvoltate primele programe de jocuri, precum cel de șah „Deep Blue”. De asemenea, a fost elaborat limbajul de programare Prolog, utilizat pentru dezvoltarea sistemelor de raționament logic. Anii 1980 au adus o concentrare pe cercetarea bazată pe cunoștințe, cu accent pe sistemele expert și reprezentarea cunoștințelor. Expertiza umană a fost încorporată în aceste sisteme pentru a rezolva probleme specifice.

Anii 1980-1990 sunt dominați de interesul pentru rețelele neurale și algoritmi de învățare automată. Totuși, progresele au fost limitate de resursele computaționale disponibile. Avansurile semnificative în puterea de calcul, precum și dezvoltarea algoritmilor mai avansați, fiind și rezultatele remarcabile ale anilor 2000, au dus la progrese remarcabile în recunoașterea vocală, recunoașterea de obiecte, traducerea automată etc. Progresele semnificative în domeniul învățării profunde (deep learning, anii 2010) au fost catalizate de creșterea masivă a datelor și de îmbunătățirile obținute în arhitecturile rețelelor neuronale. Acest lucru a dus la realizări notabile în recunoașterea imaginilor, procesarea limbajului natural și jocurile pe calculator.

Inteligența Artificială este din ce în ce mai integrată în viața cotidiană prin intermediul asistenților vocali, recomandărilor personalizate, tehnologiei autonome... Aplicațiile AI sunt prezente în sănătate, transport, finanțe, educație și alte domenii. În prezent, se pune un accent tot mai mare pe problemele etice și reglementarea responsabilă, iar comunitatea globală își îndreaptă atenția către dezvoltarea și implementarea AI într-un mod etic și echitabil. Este important să subliniem că evoluția AI este un proces continuu, iar progresele rapide continuă să transforme modul în care interacționăm cu tehnologia și cum aceasta ne afectează societatea.

Inteligența Artificială în educație

AI reprezintă o forță transformativă în diverse domenii ale societății, iar impactul său asupra educației este subiectul unei atenții considerabile. Într-o eră digitală în continuă expansiune, în care tehnologia evoluează rapid, AI devine tot

mai prezentă în peisajul educațional, schimbând fundamental modul în care elevii învață și profesorii își desfășoară activitățile. Într-un sens larg, AI în educație se referă la utilizarea tehnologiilor inteligente pentru a îmbunătăți procesele de învățare și predare.

Cu ajutorul algoritmilor avansați, analizei datelor și învățării automate, AI aduce o serie de beneficii semnificative în sălile de clasă și în mediile de învățare online. Rolul fundamental al Inteligenței Artificiale în educație poate fi observat în personalizarea învățării. În loc să ofere un curriculum standardizat pentru toți elevii, AI permite adaptarea conținutului și metodelor de predare în funcție de nevoile individuale ale fiecărui elev. Astfel, se creează experiențe de învățare personalizate, ajutând elevii să-și dezvolte abilitățile și să-și atingă potențialul maxim. Prin urmare, în timp ce AI aduce o revoluție în procesul de învățare, este esențial să se abordeze cu atenție și responsabilitate provocările asociate, pentru a ne asigura că beneficiile acestei tehnologii sunt accesibile și echitabile pentru toți elevii.

Contextul actual al învățământului și nevoia de inovație

Sistemul educațional se confruntă cu o diversitate semnificativă de elevi, cu stiluri de învățare diferite și nevoi individuale. Această diversitate poate fi dificil de gestionat într-un cadru tradițional. Astfel este necesar să ne adaptăm la tehnologiile emergente. Învățământul trebuie să rămână relevant într-o lume caracterizată de schimbări rapide ale tehnologiei. Adevărat, instituțiile întâmpină dificultăți în adoptarea și integrarea eficientă a tehnologiilor emergente în procesul de învățare.

Dacă e să analizăm procesul de evaluare și personalizare, putem constata că sistemele tradiționale de evaluare pot deveni restrictive și nu reflectă întotdeauna cunoștințele și abilitățile reale ale elevilor. Personalizarea învățării pentru fiecare elev în parte reprezintă o provocare semnificativă.

Totodată, dependența de metodele tradiționale de predare limitează cadrul didactic în adaptarea la ritmul sau nevoile individuale ale elevilor.

Cum inteligența artificială în educație poate aduce soluții inovatoare?

a. prin personalizarea învățării, deoarece inteligența artificială în educație (IAE) permite adaptarea conținutului de învățare în funcție de performanța și preferințele individuale ale fiecărui elev. Sistemul de învățare personalizat poate oferi module adaptate, provocări specifice și feedback în timp real.

b. prin evaluare automată și feedback imediat, utilizându-se algoritmi de IAE de evaluare automată a testelor și sarcinilor, ceea ce poate reduce povara profesorilor și oferi elevilor feedback instant, facilitând îmbunătățirea continuă a performanței.

c. prin simulări și experiențe interactive, deoarece IAE permite integrarea acestora în procesul de învățare, oferind elevilor oportunități practice și captivante de explorare a conceptelor dificile.

d. prin mecanisml de analiză a datelor pentru îmbunătățirea procesului educațional. Colectarea și analiza datelor cu ajutorul IAE poate furniza informații valoroase despre progresul elevilor, permițând profesorilor să ajusteze strategiile de predare și să identifice domenii de îmbunătățire.

e. prin ofertarea de conținut suplimentar sau de remediere. În funcție de performanța individuală, IAE poate oferi conținut suplimentar pentru elevii care au nevoie de provocări suplimentare sau remediere pentru cei care întâmpină dificultăți.

Integrarea IAE prezintă provocări?

Desigur, există o serie de provocări aduse de integrarea IAE, cum ar fi:

a. Bariera digitală și inegalitățile de acces. Implementarea învățării adaptative individuale poate avea un impact serios asupra diviziunilor în ceea ce privește accesul la tehnologii și resurse educaționale. Deși IAE aduce beneficii semnificative pentru mulți elevi, există riscul de a accentua diviziunile existente.

Instituțiile sau elevii din zone cu resurse financiare reduse pot avea dificultăți de accesare a tehnologiilor de implementare eficientă a IAE. Elevii care provin din medii defavorizate pot fi puși din punct de vedere economic într-o poziție de dezavantaj, întrucât nu au acces la aceleași resurse educaționale personalizate.

b. Nivelul de formare și abilitățile digitale. Profesorii și elevii din școli care nu beneficiază de formare adecvată în utilizarea tehnologiei sau care nu au dezvoltat încă abilități digitale pot avea dificultăți în adoptarea IAE. Acest lucru poate duce la o diviziune

între școli și comunități cu grad diferit de utilizare a tehnologiilor respective.

c. Dependența de tehnologii. O dependență excesivă de tehnologii în procesul educațional poate crea o discrepanță între elevii care au acces constant la acestea și cei care nu o au. Elevii care nu sunt familiarizați cu asemenea tehnologii sau care nu au acces constant la diverse dispozitive pot să întâmpine dificultăți în a se adapta la un mediu de învățare predominant digital.

d. Aspecte etice în educație. Aici se face referire la probleme legate de confidențialitatea datelor, transparență și justiție în privința luării deciziilor automate în educație.

Evoluția utilizării învățării adaptative individuale în diferite țări ale lumii

Analizând diverse rapoarte, elaborate de OCDE, Future of education, EdSurge, Educause, UNESCO, Consortium for school networking, care furnizează studii privind tehnologia în educație și evoluția utilizării învățării adaptative individuale în diferite țări ale lumii, distingem câteva tendințe generale și exemple de evoluție a tehnologiilor IAE:

În SUA, multe școli și instituții de învățământ superior au început să implementeze tehnologii de învățare adaptativă. Rapoartele indică creșterea adopției acestor tehnologii la diferite niveluri de învățământ, cu accentul pus pe personalizarea experienței de învățare.

China a avut o creștere semnificativă în adoptarea tehnologiei în educație, inclusiv a IAE. Platformele online și aplicațiile care utilizează inteligența artificială pentru personalizarea învățării sunt tot mai populare în sistemul educațional chinez.

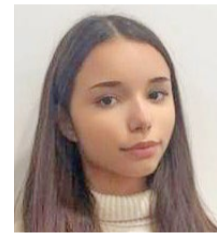
Marea Britanie, Franța și Germania au investit masiv în tehnologii educaționale, inclusiv IAE. Multe școli și universități au început să exploreze modalități de a integra tehnologiile de învățare adaptativă în curricula.

În concluzie, vom remarca că implementarea învățării adaptative individuale aduce beneficii semnificative pentru personalizarea procesului educațional și îmbunătățirea performanțelor elevilor. Cu toate acestea, există riscul accentuării diviziunilor existente în ceea ce privește accesul la tehnologii și resurse educaționale. Disparitățile economice, infrastructura precară, nivelurile variabile de formare digitală și dependența excesivă de tehnologie pot crea inegalități în beneficiile aduse de IAE. Pentru a depăși aceste provocări, este crucial să se acorde atenție sporită asigurării accesului egal la tehnologii și resurse educaționale în toate comunitățile. Investițiile în infrastructură, formarea continuă a cadrelor didactice și dezvoltarea unor strategii adaptate la diversitatea culturală și lingvistică pot contribui la minimizarea disparităților. Astfel, implementarea IAE poate deveni un instrument eficient pentru creșterea nivelului general de educație.

(Continuare din pag. 4)

Prin intermediul acestor activități ce au la bază cunoașterea lumii digitale, tinerii învățând ar putea descoperi pasiuni în domeniul tehnologiei, astfel dezvoltându-și competențe esențiale în era în care trăim. Consider că proiectele de voluntariat ar dezvolta spiritul civic, empatia și cooperarea în rândul elevilor, deoarece participarea la astfel de inițiative i-ar învăța să fie lideri responsabili și să-și folosească abilitățile în beneficiul comunității.

Proiectele de voluntariat oferă elevilor oportunități valoroase pentru dezvoltarea personală și contribuie la formarea cetățenilor activi și implicați în binele comunității. Totodată, competițiile de dezbateri ar stimula abilitățile de argumentare și exprimare coerentă a ideilor, deoarece dezvoltă spiritul critic al elevilor și îi pregătește în așa mod, încât să aibă capacitatea de a-și susține opiniile într-un mod corect, de a avea o perspectivă amplă asupra unei situații, de a îmbunătăți abilitățile de ascultare, de cercetare și de gândire critică. În concluzie, introducerea acestor activități extracurriculare în școală ar crea un mediu educațional divers și stimulant, oferind copiilor oportunități semnificative de dezvoltare personală și profesională.

Emma BĂRLĂDEANU,
elevă în clasa a IX-a:

Implementarea în școală a unui club de dezbateri sau de teatru ar aduce multiple beneficii în dezvoltarea noastră personală, cât și academică, oferindu-ne un mediu propice pentru a ne stimula creativitatea și pasiunile. Consider că astfel de cluburi ar dezvolta abilitățile noastre de comunicare, pentru că dezbaterile îi învață pe tineri să-și exprime ideile în mod coerent și persuasiv, să asculte cu atenție punctele de vedere ale celorlalți și să găsească soluții la probleme complexe. Susțin acest lucru, fiindcă un club de teatru ne-ar stimula creativitatea și imaginația. Prin intermediul jocurilor dramatice, am putea explora diferite roluri și emoții, scăpând de frica de public și învățând să colaborăm ca echipă.

De asemenea, participarea la astfel de cluburi contribuie la construirea încrederii în sine, totodată facilitând interacțiunile sociale și gestionarea stresului. În concluzie, implementarea unui club de dezbateri și teatru în școală este esențială pentru dezvoltarea personalității noastre ca elevi. Aceste activități ne vor ajuta să devenim mai siguri de sine, mai deschiși către idei neuzitate și mai pregătiți pentru viitorul nostru.

Loredana LAUR,
elevă în clasa a XII-a:

Consider că organizarea unui club de dezbateri în școală este o activitate extracurriculară necesară pentru elevi, inclusiv și pentru mine, deoarece acestea contribuie la dezvoltarea gândirii critice și abilităților de analiză. De asemenea, dezbaterile îmbunătățesc aptitudinile retorice și exersează dialogul democratic, formându-se o gândire flexibilă, necesară unui tânăr într-o societate modernă.

(Continuare în pag. 6)

Viceministrul bulgar al Educației și Științei, în vizită la Chișinău

Profesoara Ghenka Petrova, viceministru al Educației și Științei în Executivul Bulgariei, a întreprins în perioada 17-19 ianuarie curent o vizită la Chișinău împreună cu un grup de lucru, pentru a discuta detaliile unui viitor acord interguvernamental. Din componența delegației bulgare au făcut parte reprezentanții ai Ambasadei Bulgariei în Republica Moldova și ai Universității „Anghel Kancev” din Ruse.

educației și cercetării, precum și despre noi oportunități pentru dezvoltarea proiectelor ce țin de aceste sfere de activitate. De asemenea, la întrunire au fost abordate unele aspecte ale relațiilor moldo-bulgare. Părțile au apreciat cadrul legal fundamental pentru promovarea unei relaționări vaste, evidențiind acordul de cooperare din anul 2000 cu privire la recunoașterea documentelor de studii,

precum și acordul din 2004 dintre executivele țărilor noastre privind acordarea de asistență Universității de Stat „Grigore Țambak” din Taraclia. În plus, s-a făcut referire la protocolul interministerial de cooperare în educație, adoptat în 2008.

Secretarul de stat a remarcat că sprijinul acordat de Guvernul Bulgariei este unul considerabil atât în sectorul nostru al educației și cercetării, cât și în relațiile socioculturale și economice, mai cu seamă fiind consistent suportul politic oferit recent pentru eforturile de integrare europeană depuse de Republica Moldova. Ajutorul Bulgariei în acest sens s-a exprimat prin donații de cărți și computere, oferirea de stagii și organizarea unor cursuri de formare pentru lectori și studenți, trimiterea unor delegații de

conferențieri pentru predarea cursurilor de limba bulgară etc.

Viceministrul Educației și Științei, Ghenka Petrova, a subliniat faptul că statul pe care îl reprezintă va continua să susțină R. Moldova în procesul de aderare la UE. În același timp, părțile au discutat subiecte ce țin de îmbunătățirea calității educației și pregătirii profesionale a studenților și cadrelor didactice la Universitatea de Stat „Grigore Țambak” din Taraclia, dar și de perspectiva semnării unui nou acord de colaborare în acest sens. În final, delegațiile implicate în dialog au convenit să contribuie la realizarea mai multor proiecte bilaterale.

Reporter UPP

(Continuare din pag. 5)

O altă activitate pe care aş prefera-o în incinta şcolii este studierea minuţioasă a vorbirii în public, unde s-ar prezenta şi paşii de creare a unui discurs de succes. Din punctul meu de vedere, activitatea dată stimulează atât imaginaţia, cât şi pasiunea tinerilor pentru vorbirea în public, deoarece favorizează dezvoltarea cognitivă, îmbogăţeşte vocabularul şi dezvoltă capacitatea de aranjare corectă a ideilor. Mai mult, cunoaşterea particularităţilor de elaborare şi susţinere a unui discurs captivant şi eficient, sporeşte încrederea de sine a unui tânăr şi facilitează dezvoltarea abilităţilor de improvizare şi gestionare corectă a timpului

Radu MACRINICI,
elev în clasa a XII-a:

Un alt aspect care ar putea fi implementat în activităţile extraşcolare este cel al clubului de dezbateri, care poate fi de diferite formate, cum ar fi Karl Popper, British Parliamentary, World Schools etc. Acest club de dezbateri ar trebui să fie promovat de instituţia de învăţământ, care le-ar oferi elevilor pasionaţilor de argumentare şi discuţie oportunitatea de a-şi dezvolta abilităţile de gândire critică, logică, analitică şi gândire creativă. De asemenea, ei ar putea să îşi îmbunătăţească abilităţile de comunicare, exprimare, ascultare şi persuasiune. Un club de dezbateri ar presupune şi introducerea unor reguli şi criterii de evaluare, care ar contribui la crearea unui cadru clar şi echitabil pentru confruntarea ideilor. Un club de dezbateri ar putea participa la competiţii naţionale şi internaţionale, cu beneficii pentru liceul cel mai bun, cum ar fi premii, diplome sau burse. Un astfel de sistem ar încuraja un stil de viaţă intelectual şi curios, dar şi o atmosferă de respect şi toleranţă între elevi. Prin urmare, sunt de părere că este necesară şi oportună integrarea acestui sistem de cluburi de dezbateri în cadrul sistemului de învăţământ din Republica Moldova, deoarece are un potenţial mare pentru viitorul elevilor şi al societăţii.

Daniela VEVIŢĂ,
elevă în clasa a XII-a:

Consider că un club de dezbateri este necesar ca o activitate extracurriculară în fiecare şcoală. Cu certitudine, dezbaterile stimulează dezvoltarea multidimensională a elevilor, deoarece includ o serie de cerinţe competitive. Câteva dintre aceste cerinţe sunt studierea individuală a subiectelor de dezbateri, adunarea surselor de exemple şi dovezi, aranjarea ideilor în ordine structurată, specifică argumentării, cât şi anticiparea contraargumentelor echipei adverse. În special, această activitate încurajează lucrul eficient în echipă prin împărţirea rolurilor, valorificarea punctelor forte al fiecărui membru şi munca sub stres pentru câştig comun. Astfel, cluburile de dezbateri sunt o activitate extracurriculară potrivită pentru creşterea din şcoală a unor tineri implicaţi şi ambiţioşi, pregătiţi de viaţa de adult.

Importanţa formării competenţei antreprenoriale

Educaţia este cea care desăvârşeşte fiinţa umană. O tinereţe fără educaţie înseamnă o viaţă fără viitor.

Putem schimba destinul acestor copii - elevi, oferind puţin din timpul şi din priceperea noastră, implicându-ne noi, profesorii de discipline economice, în iniţierea şi derularea propriilor afaceri, care să aibă ca scop reducerea emigrării peste hotare, a ratei şomajului, crearea bunăstării personale etc.

Prin acţiunile desfăşurate de către noi, profesorii de discipline economice, elevii implicaţi vor câştiga experienţe noi, îşi vor dezvolta creativitatea şi personalitatea, îşi vor implini visul de a deveni antreprenor, îşi vor face viziuni noi asupra viitorului. Astfel, de la profesor la elev, se poate sprijini şi schimba un destin, se poate câştiga un viitor.

Formarea competenţei antreprenoriale este crucială în societatea contemporană din mai multe motive.

În primul rând, încurajează gândirea creativă şi inovatoare, oferind oamenilor abilităţi necesare pentru a identifica oportunităţi şi a le transforma în afaceri de succes.

În al doilea rând, formarea în domeniul antreprenoriatului contribuie la dezvoltarea abilităţilor de leadership şi luare a deciziilor. Un antreprenor eficient trebuie să poată ghida echipa sa, să ia decizii rapide şi să gestioneze riscurile. Aceste abilităţi sunt utile nu doar în lumea afacerilor, ci şi în viaţa personală şi profesională, în general.

Elevii au nevoie de noi, profesorii, de ghidare la un început de cale, au nevoie de inspiraţie, de sprijin în depăşirea barierelor cauzate de lipsa de cunoştinţe şi de experienţă. De aceea este recomandabil faptul ca la lecţii să se utilizeze asemenea metode, precum: studii de caz, exerciţii şi teste practice, exemple de planuri de afaceri, istorii de succes ale absolvenţilor şi, mai nou, transdisciplinaritatea,

Victoria BUGAI,
profesoară de discipline economice,
grad didactic unu,
IP Colegiul Tehnic Agricol din Soroca

care vor ajuta elevii să capete abilităţi specifice de business pentru diverse domenii de activitate.

Ca şi competenţa, spiritul antreprenorial presupune ansamblul de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini, rezultanta cărui oferă posibilitatea transformării ideilor în acţiuni. În

cadrul activităţii mele folosesc trei modalităţi de formare a competenţei antreprenoriale la elevi:

1) **lecţia**, în cadrul căreia folosesc sarcini didactice integratoare şi adaptarea metodelor ce contribuie la formarea de atitudini antreprenoriale,

le. Integrez într-o gamă variată materiale didactice: scheme, fişe, mijloace audio-video, materiale ilustrative, studii de caz elaborate atât de mine, cât şi de elevi, diverse activităţi interactive;

2) **mesele rotunde, vizitele** care au ca scop întâlnirea cu antreprenori începători şi de succes, cooperările cu diferite organizaţii în susţinerea micului business (Incubatorul de Afaceri din Soroca, Camera de Comerţ şi Industrie a RM, filiala Soroca, Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA, cooperarea cu IP Centrul Raional pentru Tineret din Soroca), în vederea sporirii motivaţiei pentru dezvoltarea unei atitudini pozitive faţă de antreprenoriat;

3) **activităţile extracurs, concursurile, târgurile**, care oferă oportunităţi pentru dezvoltarea unor abilităţi şi competenţe variate, cum ar fi leadershipul, comunicarea, gândirea critică şi creativitatea.

Cele mai îndrăgite metode,

tehnici, activităţi didactice de elevi sunt:

Jocul didactic cu blocuri din lemn, ce contribuie la dezvoltarea creativităţii, încrederii în forţele proprii, abilităţilor sociale.

Târgul ideilor de afaceri, care

„Viitorul unei naţiuni este hotărât de modul în care aceasta îşi pregăteşte tineretul”.

Erasmus

are ca scop promovarea spiritului antreprenorial şi susţinerea tinerilor în demararea propriilor afaceri.

Studiul de caz, care oferă exemple concrete, pentru a ilustra şi clarifica conceptele teoretice pe care elevii le învaţă în clasă. Încurajează gândirea critică şi dezvoltă abilităţile de analiză şi sinteză.

Mesele rotunde, care promovează dialogul echilibrat, colaborarea, gândirea critică şi dezvoltă abilităţile sociale şi cognitive ale participanţilor.

Vizitele, care duc învăţarea din sălile de clasă în context real.

Acţiunile care ar urma să fie implementate pentru stimularea antreprenoriatului în rândul tinerilor ar fi următoarele:

- Iniţierea unui portal informaţional pe Internet, care să fie un centru de documentare continuă referitor la iniţierea unei afaceri (pentru instituţiile de învăţământ);
- Oferirea consultanţei gratuite online de către persoanele cu experienţă în domeniul antreprenoriatului (lista persoanelor şi e-mailul la care putem apela);
- Lista proiectelor în derulare în domeniul dezvoltării micilor afaceri în RM;
- Informaţii ce ţine de instituţiile care ne pot ajuta în realizarea cu succes a afacerii iniţiate (în funcţie de specificul afacerii iniţiate).

Crezul vieţii mele profesionale este: *Tratează-i pe elevi ca şi cum ar fi aceea ce ar fi trebuit să fie şi ajută-i să devină ceea ce sunt capabili să fie.* (J.Von Goethe).

Tind să muncesc zi de zi, ca să educ elevii în așa fel, încât să pot privi cu seninătate şi fără teamă în ochii specialistului de mâine.

Aspecte transdisciplinare ale

Dinamica socială, în ultimul timp, vine în faţa lumii contemporane cu o serie de provocări faţă de care domeniul educaţiei nu poate rămâne indiferent. Competenţele, valorile şi atitudinea de care ar avea nevoie copiii de astăzi pentru o reuşită atât personală, cât şi socială, nu pot fi formate numai cu ajutorul disciplinelor şcolare clasice. Noua educaţie trebuie să apropie procesul educaţional de viaţa cotidiană şi nevoile comunităţii în care trăiesc elevii. Această presupune necesitatea de a lua în considerare complexitatea rolurilor copiilor de azi în societatea viitoare, în multiplele şi diversele experienţe de viaţă, care îl vor ajuta să se cunoască pe sine, manifestându-se ca fiinţă liberă şi creatoare.

Din acest motiv, am ales să lucrez asupra temei „Aspecte transdisciplinare ale predării-învăţării biologiei şi chimiei”.

Învăţarea pe criteriul disciplinelor formale clasice este insuficientă într-o lume caracterizată de o explozie informaţională. O învăţare dincolo de discipline, parcurgerea unui curriculum integrat poate fi mai aproape de nevoile copilului contemporan.

Abilităţile şi deprinderile de manipulare a informaţiei sunt absolut necesare pentru a supravieţui, competiţia economică şi industrială cere ridicarea nivelului de

Valeria MANEA,
profesoară de biologie şi chimie,
grad didactic unu,
IP LT „C. Stere”, mun. Soroca

şcolarizare a tuturor categoriilor sociale. În întâmpinarea acestei decizii stă abordarea transdisciplinară. Acest termen, alături de alţii asemănători, generează o oarecare confuzie, de aceea voi veni cu o explicaţie succintă a următoarelor noţiuni:

1) **Monodisciplinaritate** - discipline separate, considerate independente, avantajul fiind că oferă elevului siguranţa avansării pe un traseu bine delimitat, de exemplu: *Armonizarea unor fragmente din cadrul biologiei cu scopul asigurării înţelegerii funcţiei de nutriţie a organismelor.*

2) **Pluridisciplinaritate** - suprapunerea unor elemente ale diverselor discipline ce colaborează. O temă aparţinând unui anumit domeniu este analizată din perspectiva mai multor discipline ce îşi păstrează structura şi

independenţa conceptuală, de exemplu: *Mecanismul vederii poate avea abordări din biologie, chimie şi fizică sau electroliza - aspecte relevante din punct de vedere al fizicii, chimiei şi tehnologiei.*

3) **Interdisciplinaritatea** - cooperarea între discipline înrudite ce are o formă mai puţin dezvoltată a comunicării, integrarea unor discipline, de exemplu: *Despre bolile din Evul Mediu se poate vorbi la biologie, istorie, literatură, chimie, geografie, fără să-şi piardă independenţa.*

4) **Transdisciplinaritatea** - înţepătrunderea mai multor discipline, sub forma integrării curriculare, ce-i dă posibilităţi de a construi, în timp, un domeniu nou sau o nouă disciplină a cunoaşterii, prin fuziunea cea mai radicală a integrării, de exemplu *Angajamentul de a nu mai consuma alimente după studiul factorilor cancerigeni şi mutaţionali.*

Transdisciplinaritatea permite „învăţarea în societatea cunoaşterii” şi asigură formarea următoarelor competenţe:

- Dezvoltarea competenţei de a învăţa să înveţe;
- Dezvoltarea competenţelor de comunicare, autocunoaştere, intercunoaştere şi asumarea rolurilor de echipă;
- Formarea comportamentului prosocial;

- Formarea la elevi a competenţelor antreprenoriale;
- Evaluarea formativă.

Aceste competenţe sunt formate în baza abilităţilor pragmatice: iniţiativă personală, capacitate de concentrare, orientarea acţiunilor pentru rezolvarea sarcinilor de lucru, deprinderi de lucru în grup.

În urma învăţării transdisciplinare, elevul va fi capabil să: interpreteze, analizeze, formuleze, exprime opinii personale, utilizeze informaţia cu scopul rezolvării şi soluţionării unor probleme date.

Temele transdisciplinare ajută elevul: să înveţe în ritm propriu, să fie evaluat în funcţie de ceea ce ştie, stimulează cooperarea între elevi, minimizează competiţia, oferă elevilor posibilitatea de a-şi crea strategii proprii de abordare a diverselor situaţii, asigură o învăţare eficientă. La elevul activ se evidenţiază imaginaţia, investigaţia şi creativitatea.

Conţinuturile transdisciplinare trebuie să aibă ca obiective esenţiale: înţelegerea unor adevăruri fundamentale despre lume şi despre sine, să aparţină disciplinelor, să traverseze disciplinele, să fie dincolo de discipline, să genereze experienţe şi trăiri unice.

(Continuare în pag. 7)

ÎNVĂȚAREA PRIN PROIECT

Tendențele contemporane pedagogice în diverse domenii de cunoaștere propun comunității de profesori diverse metode și tehnici pentru o învățare informativă, formativă și aplicată.

O abordare atractivă pentru profesori și pentru elevii care doresc să cunoască, să cerceteze, să utilizeze și să dezvolte o tematică diferită de învățarea tradițională ar fi *învățarea prin proiect*, care s-a conturat și definitivat cu precădere în perioada încărcată cu provocări atât pentru elevi, cât și pentru profesori - învățarea la distanță (având deja în portofoliu încercări la clasă cu activități de durată, care luau forma unui proiect). Este de menționat că perioada pandemică a avut și farmecul ei în comunitatea pedagogică prin autoinstruire și căutări de a soluționa individual provocările zilei / orei. Problema menținerii contingentului de elevi în sfera de cunoaștere a artei pentru copii, unde predarea în atelier este un lucru indispensabil de termenul „reușită” și provocări legate de faptul că studiile complementare nu sunt obligatorii, au mobilizat profesorii pentru a căuta soluții atractive și efective.

Cu toate că învățarea bazată pe proiect este considerată o abordare inovatoare a sec. XXI, ea a devenit familiară pentru majoritatea profesorilor și elevilor într-un timp foarte scurt. Este bine cunoscut de medii profesionale că această metodă de învățare situată se bazează pe câteva elemente-cheie pentru o reușită: provocarea/problema; expunerea publică; trezirea curiozității; constatarea constructivistă/gândirea critică; progresul; autenticitatea, reflexia, atitudinea. Acest parcurs al proiectului permite o înțelegere mai profundă a tematicii și materialului științific propus de către profesori elevilor și facilitează construirea de

punți între domeniile de cunoaștere pentru învățarea activă, aplicată și creativă în domeniul artelor vizual-plactice.

Recent în IP Școala de Arte „Maria Bieșu” din or. Ștefan Vodă s-a încheiat Proiectul Educațional „Festivalul Măștii”, care a fost conceput ca o învățare bazată pe comunicare vizuală-interculturală (creată artificial) și acțiune de aplicabilitate a tematicii în rândurile elevilor cu vârstele de 9-15 ani din cadrul secției Arte plastice, ghidați de patru profesori (or. Ștefan Vodă - Inga Spinei, s. Volentiri - Iulia Bragarenco, s. Ermoclia - Galina Ceban, s. Popeasca - Aurelia Cotoman).

Prima etapă a proiectului a propus participanților un areal larg de cunoaștere. Elevii ghidați de profesori au creat un „traseu” de la un domeniu la altul, în care pe parcursul dezvoltării omenirii se regăsește masca; utilizarea măștilor; forma, culoarea și ornamentul; materialul și tehnicile de realizare; transferul de cultură. Ca urmare, s-a facilitat un studiu inter- și transdisciplinar în cadrul atelierelor de cercetare a temei. Elevii s-au bazat pe cunoștințele obținute în cadrul lecțiilor de Istoria artelor plastice și au determinat câteva tipuri de măști: populare / tradiționale; destinate pentru carnaval/ festival; teatrale - ca

fiind parte dintr-un costum; destinate diverselor ritualuri religioase, dar, mai nou, ca fiind parte a unor filme despre care copiii au vorbit entuziasmați și au adus exemple de personaje, care s-au identificat cu această piesă din costumate, încât a devenit o nouă identitate.

Pentru a doua etapă, elevii ghidați de profesori au studiat tehni-

cile și materialele de lucru utilizate la crearea măștilor în diverse culturi și au identificat posibilitățile materiale pentru creațiile proprii. Astfel, au fost selectate următoarele materiale și tehnici: plierea hârtiei, reciclare carton, papier-mache, prelucrarea argilei.

A treia etapă a proiectului a valorificat și dezvoltat abilitățile elevilor în cadrul atelierelor de creație, organizate pe categorii de vârste și interese: masca antică, masca de carnaval, masca africană, masca în obiceiurile populare românești, masca decorativă. Au fost create grupuri de comunicare (grup web), pentru afișarea procesului de lucru pe subteme/per atelier, cu scopul stimulării participanților de a ține un timp de lucru constant și productiv.

Punctul culminant al proiectului a fost crearea unei instalații în

instituție, care a cuprins lucrările elevilor și a reprezentat produsul comun. Elevii au jucat rolul de designeri: au identificat spațiul expozițional, au schițat/ proiectat instalația, au identificat materialele și posibilitățile de realizare a produsului final.

Diseminarea Proiectului „Festivalul Măștii” a fost realizată pe diverse rețele de socializare de către profesorii implicați în activitate.

În acest proiect mi-am propus să aduc elevii într-un mediu de comunicare prin intermediul istoriei, artelor, teatrului și literaturii, unde și-au împărtășit cunoștințele obținute curricular și extracurricular, au căutat, au făcut schimb de informații despre utilizarea „măștii” în diverse culturi și în diferite etape de dezvoltare a

istoriei artelor vizual-plactice, care le-a oferit spațiu de discuții, comentarii, interpretări și interacțiuni. Procesul de brainstorming a facilitat dezvoltarea ulterioară a proiectului și trecerea lină la etapa de creație în cadrul atelierelor pe vârste și abilități. Astfel, am decis, de comun acord cu elevii mei, să utilizăm două tehnici de lucru pentru crearea lucrărilor plastice. Elevii în vârstă de 9-10 ani au folosit prelucrarea materialelor reciclabile (în special a cartonului) combinată cu pictură decorativă; elevii de la 11- 15 ani și-au dezvoltat și format abilități de lucru în tehnica papier-mache. Ei au fost grupați

pe subteme: *Egiptul antic, Masca și ornamentica africană, Masca în tradițiile românești, Masca de carnaval*. Diversificarea tehnicii de lucru și tematicii în mai multe ateliere de creație și exteriorizarea procesului în comunitatea formată de elevi a oferit posibilitatea schimbului de bune practici atât în rândul copiilor, cât și a profesorilor (fenomen rar aplicat în învățarea artelor plastice, pentru că fiecare artist plastic în devenire are nevoie de trăirea personală a creației).

Implementarea proiectului în practică mi-a oferit posibilitatea să observ și să analizez comportamentul elevilor, voința lor de a studia și aplica o temă altfel, dorința lor de a face parte dintr-o comunitate, stabilitatea lor și rezistența de a finaliza proiectul în echipă, conștientizarea că de implicarea fiecărui subiect depinde rezultatul final. Am observat că modelul de învățare bazat pe proiect i-a plasat pe elevi în rol de subiecți activi, care își asumă alegerea și devin responsabili pentru ea, care încurajează colegii direct sau indirect prin exemplul propriu.

Acest proiect ne-a oferit posibilitatea să înțelegem cum putem diversifica și organiza o instruire în domeniul artelor vizual-plactice diferit de orele tradiționale la atelier; care sunt avantajele și dezavantajele pentru elevii și profesorii de arte plastice din cadrul școlilor de arte; cum putem dezvolta tema „Festivalul măștii” într-un mediu intercultural la propriu și nu creat artificial.

În cele din urmă, consider că este necesară și posibilă dezvoltarea proiectului prin studierea interculturală autentică al simbolului „masca” de către copiii pasionați de arte frumoase din diferite țări.

Inga SPINEI,
profesoară,
grad didactic superior,
Școala de Arte „Maria Bieșu”,
or. Ștefan Vodă

predării-învățării biologiei și chimiei

(Continuare din pag. 6)

Din perspectiva predării centrate pe elev, putem enumera următoarele metode de predare transdisciplinară:

➤ **Procedeele Philips 6/6** - împărțirea clasei în grupuri de 6 elevi, care vor avea pentru lucru 6 minute.
Avantaje: elevii au posibilitatea să se exprime și să participe, sunt implicați toți membrii clasei pentru căutarea soluției optime, favorizarea și expunerea comunicării. **Exemplu:** Poluarea aerului - aerul curat este esențial pentru sănătatea omului, iar cel poluat provoacă numeroase tipuri de alergii, probleme respiratorii, cum ar fi astmul bronșic. Anual, în Europa, aerul poluat contribuie la decesul a milioane de oameni. Care sunt cauzele poluării aerului? Cum te poți implica și tu în soluționarea poluării?

➤ **Învățarea prin cooperare** - elevii grupați în echipe de lucru primesc o întrebare și trebuie să ofere un răspuns corect și complex.

Etape de lucru:

- 1) Enunțarea temei;
  - 2) Constituirea grupurilor de lucru;
  - 3) Elaborarea și distribuția întrebărilor ajutoare;
  - 4) Desfășurarea activității;
  - 5) Prezentarea răspunsurilor în plen.
- Avantaje:** stimulează lucrul în echipă, e bine primit de elevii cu sti-

lul de învățare predominant auditiv.
Exemplu:

- 1) Ce știm despre balena albastră?
  - 2) Care sunt sursele de poluare în epoca modernă?
- **Metoda studiului de caz** - „Metodă de confruntare directă a participanților cu o situație reală, autentică” (Cerghit).

Etape:

- 1) Prezentarea clară a cazului în tandem cu obiectivele propuse.
- 2) Studiul analitic al cazului - prezentarea completă a situației existente, dar soluționările sunt redată parțial sau deloc.

3) Elevilor li se propun doar sarcini concrete de rezolvat, urmând să se descurce prin eforturi proprii.

Avantaje: familiarizarea elevilor cu situații concrete de viață, dezvoltarea cooperării, dezvoltarea și formarea competențelor cognitive, metacognitive și comunicaționale, dezvoltarea capacității investigative și luare de decizii. **Exemplu:** acordarea primului ajutor medical în diferite situații în cazul unor traume primite în diferite condiții ale vieții.

➤ **Metoda proiectului** - o cauză, un motor de construire, cât și o metodă pedagogică (Pepel). Această metodă permite dezvoltarea competențelor de cercetare, antreprenoriale prin intermediul transdisciplinarității. Lu-

crând prin această metodă, rezultatele au demonstrat că subiectele proiectelor pornesc de la interesele elevilor. **Exemplu:** propunând elevilor mei să participe la olimpiada de ecologie prin intermediul proiectului, elevii au venit cu idei și subiecte de proiect.

Unul dintre proiectele de succes a fost „Case Verzi - construcții ecologice durabile” (locul I, la etapa raională), unde elevii au cercetat impactul substanțelor ce se conțin în materialele moderne și cele tradiționale, demonstrând ecologia caselor construite pe baza materialelor naturale.

Alt proiect de succes a fost proiectul „Calitatea alimentelor-siguranța sănătății”.

În urma cercetărilor efectuate, în această lucrare, elevii au încercat să determine calitatea cărnii prin diferite examinări în cazul produselor alimentare, de exemplu, carnea, calitatea se concretizează prin mai multe grupe de însușiri: organoleptice; fizico-chimice; microbiologice; toxicologice. Au cercetat calitatea cărnii în diferite laboratoare performante, au discutat cu specialiști din domeniile respective, au constatat următoarele: carnea diferitelor specii de animale se diferențiază; alimentația animalelor influențează caracteristicile organoleptice ale cărnii, precum și proporția țesuturilor și conținutul în substanțe nutritive (proteine, grăsimi, vitamini-

ne și săruri minerale); administrarea biostimulatorilor în hrana animalelor duce la creșterea randamentelor, însă determină o diminuare a calității cărnii.

Alt proiect la care au lucrat elevii a fost „Valorificarea produselor din apicultură” (locul II, concursul republican „Mediul local și dezvoltarea durabilă”).

Argumentul de bază al alegerii acestei teme a fost următorul: este demonstrat că ceara de albine conferă impermeabilitate, dar și inhibă, conservă dezvoltarea bacteriilor și a înmulțirii ciupercilor de mucegai. Elaborarea șervețelilor din ceară de albină a devenit o soluție individuală, considerată totodată ecologică și biodegradabilă. Aceste șervețele din material textil pot fi utilizate în diverse modalități (să înveliți sandvișurile, folia de aluminiu, înfășurarea alimentelor pentru depozitare la frigider, înlocuirea caserolelor sau pungilor de plastic, șervețele de unică folosință, peliculei alimentare etc.).

Elaborând aceste proiecte, elevii au lucrat în grupuri mici, studiind și cercetând mai multe surse din diferite domenii ca: medicină sanitar-veterinară, analiza organoleptică fizico-chimică, medicină, construcție, industrie, economie,

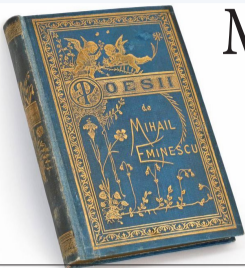
marketing, contabilitate, artă, tehnologii informaționale, biologie, chimie. **Finalitățile urmărite** prin derularea acestor proiecte au fost: lucru în echipe mici, investigarea dirijată, forma de organizare și prezentarea.

Activitățile bazate pe proiecte îl implică pe elev în sarcini de lucru autentice, cu final deschis, direcționează efortul acestuia către publicul căruia i se adresează.

Activitățile bazate pe proiecte au, drept rezultat, în mod normal, demonstrarea de către elevi a ceea ce au învățat prin prezentări, demonstrații sau colecții de imagini sau obiecte. Aceste produse finale le dau posibilitatea elevilor să se exprime și să încerce sentimentul de „proprietate asupra propriei învățări”.

În concluzie, aș putea spune că temele transdisciplinare pot ajuta elevii să învețe în ritm propriu, să-și formeze singuri strategii de abordare în diverse situații ce le asigură o învățare sigură. Astăzi abordările transdisciplinare îi aduc pe elevii mult mai aproape de realitate, dezvoltând o gândire flexibilă și creatoare, îi învață să poată lua ei înșiși decizii, să-și asume roluri responsabile, să răspundă repede și bine la diverse provocări ale vieții.

Mihai Eminescu. Poesii, ediția Princeps: 140 de ani de la editare

Ziua Culturii Naționale, marcată la 15 ianuarie în România și în Republica Moldova, este strâns legată de ziua de naștere a poetului național al tuturor românilor Mihai Eminescu. Multă lume deja cunoaște că Eminescu este recunoscut pe plan național și mondial drept cel mai de văzător exponent al culturii române, cu impact major în domeniul limbii și literaturii, al filosofiei, al publicisticii, precum și în alte domenii ale științei.

Ziua de 15 ianuarie 2024 a fost plină de evenimente culturale majore pe întreg spațiul românesc și departe de hotarele lui. La Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” din Chișinău, în data de 15 ianuarie, s-a derulat inițiativa comunitară de lectură publică „CITIM EMINESCU”. De dimineață până seara au venit grupuri de tineri, începând cu picii de la grădinițe și continuând cu elevi de la gimnazii și licee, însoțiți de educatori, învățători și profesori și terminând cu studenți, artiști, scriitori și oameni de rând, care sunt cititori și admiratori ai creației eminesciene. După cum relatează doamna director Elena Dabija, de dimineață până seara au venit la noi peste 1500 de eminescieni, mari și mici. Ei au citit, au recitat și au cântat versuri din creația poetului-nepereche. Ne-am convins încă o dată că Eminescu este cel mai iubit și citit poet român, cel mai cântat, pictat, accesat pe site-uri de internet. Statisticile spun că și pe plan internațional el este foarte popular. Conform informațiilor profesorului Dumitru Copilu-Cop

pillin din România, opera eminesciană este tradusă și editată în volume în peste 86 de limbi ale lumii și răspândită în circa 250 de țări și ținuturi autonome (sunt țări care au mai multe ținuturi autonome). Din relatările eminescologului D. Copilu-Copillin aflăm că există și o stea care se numește „Eminescu”. Uniunea Astronomică Internațională (IAU), în anul 2000, a declarat „Anul Eminescu” și a atribuit numele poetului unei mici planete din sistemul nostru solar cu nr. 9495, descoperită în anul 1971 de către Observatorul din California, la distanța de circa 250 de milioane de kilometri de planeta noastră.

În data de 16 ianuarie s-a desfășurat Simpozionul „MIHAI EMINESCU: PACEA PĂMÂNTULUI”. Academicianul Mihai Cimpoi, care a prezidat ședința, a spus că simpozionul nostru se axează pe evenimentul cultural care a avut loc acum 140 de ani: apariția cărții de aur a literaturii române, editate de către criticul literar Titu Maiorescu, la sfârșitul anului 1883: „Mihai Eminescu. Poesii”, ediția Princeps. Aceasta este cartea de aur a literaturii române! Deși ediția a stârnit controverse, ea rămâne un eveniment cultural important și meritul lui Titu Maiorescu este evident. Domnul academician a spus că ediția Princeps fost editată de circa 9 ori de Titu Maiorescu, fiind completată cu noi poezii din manuscrisele eminesciene, prezentând apoi mai multe ediții facsimilate ale acestei cărți, pe care le avem la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”.

Prin rețelele de socializare a vorbit apoi distinsul eminescolog de la București, Nicolae Georgescu. Tema comunicării sale a fost „Momente semnificative în receptarea poeziei eminesciene”. Soția sa, Doina Rizea, a vorbit despre „Simbolica creștină în poezia „Floare albastră”.

Apoi au vorbit rând pe rând Vasile Grozavu, președintele Ligii Culturale a Românilor de Pretutindeni, filiala Chișinău, care a spus că opera lui Eminescu e actuală și azi, apoi subsemnatul am citit prefața lui Titu Maiorescu și am recitat poeziile „Și dacă ramuri bat în geam”, „Peste vărfuri” și „Doina” de Mihai Eminescu, iar din creație proprie - acrostihul „EMINESCU”.

A urmat poetul Traian Vasilcău, care a vorbit despre valoarea estetică a poeziei eminesciene și comoara spirituală ce ne-a lăsat-o moștenire omul deplin al culturii române, invocând mai multe aprecieri celebre în adresa poetului-nepereche, citind apoi poezia lui Nichita Stănescu, intitulată „Eminescu” și, în final, recitând o poezie proprie, dedicată lui Mihai Eminescu.

Dr. Victoria Fonari a vorbit despre actualitatea operei eminesciene, mărturisind că tocmai a oferit un interviu la postul de radio „Vocea Basarabiei”, unde a vorbit despre popularitatea operei eminesciene în diverse pătri sociale din Republica Moldova și din alte spații.

Dr. Constantin Ciobanu a vorbit despre „Rolul colecționarilor la editarea mărcilor și efectelor poștale dedicate poetului Mihai Eminescu în Republica Moldova”, după care a prezentat lucrarea în manuscris, gata pentru tipar, „Eminescologie filatelice basarabeană”. Apoi a donat Centrului nostru 4 cărți poștale ilustrate, editate de către Asociația Filateliștilor, Maximafiliștilor și Cartofiliștilor din Republica Moldova, care reflectă colaborarea dintre instituțiile pe care le reprezentăm.

Ștefan SOFRONOVICI,
poet, specialist
la Centrul Academic
Internațional „Eminescu”

USAID: Stagii plătite în sectorul energetic pentru tineri din R. Moldova

Proiectul „Securitatea Energetică a Republicii Moldova” (MESA), realizat în parteneriat cu Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), oferă tinerilor din R. Moldova posibilitatea de a participa la stagii plătite în sectorul energetic, în cadrul runde a II-a a Programului Powering Moldova's Future - Young Professional Internship. Termenul limită de aplicare este 11 februarie 2024.

Stagiul se va desfășura în perioada aprilie - septembrie curent, oferind tinerilor oportunitatea de a obține cunoștințe practice, de a-și îmbunătăți abilitățile tehnice și de a interacționa cu profesioniști din sectorul energetic. Stagiarii vor beneficia de o bursă lunară și de o adeverință oficială care să ateste finalizarea stagiului.

Proiectul „Securitatea Energetică a Republicii Moldova” are o durată de 4 ani, prin intermediul căruia USAID va investi cel puțin

59 de milioane de dolari SUA în consolidarea și diversificarea sectorului energetic al țării noastre. Reamintim că în anul 2023, peste 70 la sută dintre tinerii care au participat la runda I a programului de internship s-au angajat cu normă întreagă în cadrul instituțiilor și companiilor în care au efectuat stagii.

Detalii suplimentare cu referire la oportunitățile oferite de proiect puteți afla accesând site-ul <https://rb.gy/gvqbn0>.

Cor. UPP

ATENȚIE! CONCURS!

Instituția Publică Centrul de Excelență în Transporturi anunță concurs pentru ocuparea următoarelor funcții de conducere:

- Director/directoare adjunct/ă pentru instruire și educație (segmentul de instruire);
- Director/directoare adjunct/ă pentru instruire și educație (segmentul de educație);
- Director/directoare adjunct/ă pentru instruire practică și producere;
- Director/directoare adjunct/ă pentru probleme de gospodărie;
- șef/șefă secție în domeniul educației (secția Exploatare tehnică auto);
- șef/șefă secție în domeniul educației (secția Învățământ profesional tehnic secundar);
- șef/șefă secție practică;
- șef/șefă secție didactică;
- șef/șefă secție pentru asigurarea calității

Dosarele pot fi depuse în orele de program 8⁰⁰ - 16³⁰ (pauza de masă: 12³⁰ - 13⁰⁰), în anticamera instituției la secretariat, biroul 103, și pe adresa de e-mail: ctcav@araxinfo.com.

Termenul limită de depunere a actelor pentru concurs: 21/02/2024.

Telefoane de contact: 022 523512, 022 523482, 022 505082.

Informații suplimentare pentru condițiile de participare și despre actele din dosarul ce urmează a fi prezentat la concurs pot fi găsite în Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului în vederea ocupării funcției de conducere în instituțiile de învățământ profesional tehnic, pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării al RM sau în Monitorul Oficial nr.206-210 din 07.08.2015, modificat OME 283 din 12.04.16< MO 256-267 din 12.08.2016 art.1283, în vigoare la 12.08.2016 și la telefoanele de contact sus-menționate.

Administrația IPCET

CONCURS

Liceul Teoretic „I.S.Neciui-Levițchi” anunță concursul pentru ocuparea funcțiilor vacante de

- director adjunct pentru educație (0,5 unități);
- director adjunct pentru instruire (0,5 unități).

Actele vor fi depuse la Liceul Teoretic „I.S.Neciui-Levițchi” pe adresa:

mun. Chișinău, str. Ion Pelivan, 24.

Data-limită de depunere a actelor - 26.02.2024, ora 17.00.

Informații suplimentare la:

telefoanele de contact: (+373) 022 744522, 022 750424

sau e-mail: levitschi1@gmail.com

ANUNȚ

IP Gimnaziul „Viorel Prisăcaru” din s. Gașpar, raionul Edineț, anunță concursul pentru ocuparea funcției vacante de

director adjunct pentru educație.

Informațiile privind condițiile și termenele de participare la concurs pot fi găsite pe pagina Web a instituției: <https://sites.google.com/edinet.edu.md/gimnaziul-gaspar/nout%C4%83%C8%9Bi>

Telefon de contact: (246) 9216.

Expoziție de documente istorico-culturale despre Holocaust la CFCL

Sala de Lectură a Centrului de Formare Continuă și Leadership din cadrul Bibliotecii Științifice a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” a adunat într-o expoziție documente istorico-culturale de excepție ce vizează fenomenul de Holocaust. Evenimentul de lansare a înrunit cadre didactice, personal științific din mediul academic, studenți de la Facultatea Filologie și Istorie din cadrul UPSC, precum și alte personalități interesate de studierea Holocaustului.

Prin diversitatea de documente, cărți și materiale audiovizuale, Expoziția „Supraviețuitorii Holocaustului – de la eliberare și până la reintegrare” oferă o oportunitate unică de a înțelege istoria Holocaustului și impactul acestuia asupra supraviețuitorilor. Ba mai mult, oferă o privire detaliată asupra istoriei Holocaustului, prezentând documente rare și memorabile despre experiențele supraviețuitorilor. Printre materialele expuse se regăsesc publicații, precum: „Copii evrei în Transnistria: Unitate de învățare pe tema Holocaustului 1941-1942”, „Reîntoarcerea la Viață: Supraviețuitorii Holocaustului de la eliberare și până la reintegrare”, „The Auschwitz Album”.

Unul dintre punctele centrale ale expoziției este prezentarea amintirilor Hannei Meler-Faust, născute în orașul

Rădăuți din sudul Bucovinei, care a trăit tragedia deportării împreună cu familia sa în Transnistria. Menționăm că aceste mărturii personale sunt reflectate și în cărțile destinate elevilor și profesorilor, oferind astfel o perspectivă unică asupra suferințelor îndurate în perioada Holocaustului.

Expoziția include și materiale multimedia, DVD-uri cu filme precum: „Adio pentru totdeauna: Povestea Hannei Meler-Faust” și „Reîntoarcerea la viață”, aducând în prim-plan poveștile de reabilitare ale unor supraviețuitori, precum Joseph Chernez, Aviva Unger, Dov Freiberg, Miriam Akavia și Cela Lieberman.

Documentele istorice reprezintă o oportunitate valoroasă de educație și conștientizare a istoriei tragice a Holocaustului. Lucrările pot fi documentate în Secția de Lectură CFCL (mun. Chișinău, str. Doina, 104). Prezentarea acestora poate fi accesată online: <https://www.calameo.com/read/00660275687427eac8ad8>.

Toți cei interesați sunt așteptați cu drag să participe și să contribuie la această inițiativă de educare a comunității.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 90.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,
Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>